

انقلاب صنعتی

ساوتکلیم اشتن

ترجمه‌ی احمد تدین

ناشر: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی

این کتاب را نمی‌توان کتابی در زمینه‌ی طراحی صنعتی به حساب آورد، بلکه بیش از هر چیز به طرح زمینه‌های تاریخی بروز انقلاب صنعتی و تأثیرات آن بر جوامع و بروز پدیده‌های اجتماعی پس از آن می‌پردازد. تمرکز کتاب بر کشور انگلستان به عنوان مکان وقوع و منشأ تحولات بنیادی انقلاب صنعتی است.

در زمینه‌ی تاریخ انقلاب صنعتی کتب گوناگونی وجود دارد و بسیاری از آنها نیز به فارسی ترجمه شده‌اند، اما اهمیت کتاب اشتن در دیدگاه انتقادی بسیار ارزشمندی است که نسبت به دیگر کتاب‌ها و اسناد تاریخی دارد و در کتاب خود به طرح دیدگاه‌های بسیار جذابی در زمینه‌ی تغییرات روی داده در طی انقلاب صنعتی و به تبع آن تغییرات در بستر اقتصادی، اجتماعی و تغییر شخصیت انسانی می‌پردازد.

یکی از مهم‌ترین بخش‌های کتاب توجه به مسایل شکل‌دهنده به دنیای صنعت در دنیای پیش از انقلاب صنعتی و مؤلفه‌های حاکم بر آنها و همزمان با آن شرایطی است که بر اجتماع، سازمان تولید و سازمان مصرف حاکم است. در این بخش بررسی‌های متعددی راجع به تغییرات ناشی از تحولات مقطعی و تغییر شرایط ناشی از آنها و مؤلفه‌های محرک برای تغییرات بعدی است. در این فصل و فصول بعد به مرور تحولات اولیه‌ی صنعتی مورد بررسی قرار می‌گیرد و تأثیرات فنی، اجتماعی و ... آنها مورد توجه قرار می‌گیرد. بخش‌هایی نیز به مسایل اقتصادی نهفته در بطن این دوره و تأثیر نظریات اقتصاددانان بزرگ این دوره بر تغییر نگرش‌های موجود در سازمان اقتصادی جامعه و تغییر مبانی اقتصادی و طراح اقتصاد آزاد اختصاص دارد. بخش‌هایی نیز به برآیندهای انقلاب صنعتی و مسایلی همچون دگرگونی‌های اقتصادی، دگرگونی‌های شخصیتی و اجتماعی و شکل‌گیری طبقات اجتماعی جدید می‌پردازد.

کتاب حاضر به عنوان مرجع کوچکی برای درک ساختار تغییر جوامع از سنتی به صنعتی اهمیت به سزایی دارد و به منظور درک رویکردهای اولیه‌ی صنعت و آن چیزی که بعدها از این تغییرات درونی جوامع طراحی صنعتی نامیده شد؛ اهمیت به سزایی دارد. محققان می‌توانند با تدقیق در یافته‌های بخش‌هایی کتاب و یافتن معادل‌های آن در دیگر کشورهای اروپایی، ایالات متحده و روسیه ریشه‌های تغییرات و دگرگونی شیوه‌ها و آرمان‌های طراحی صنعتی در این جوامع را مورد بررسی قرار دهند. با این وجود، یکی از نقایص کتاب را باید در برخی موارد نزدیک شدن آن به تحلیل‌های مبتنی بر نظریه‌ی مارکسیستی دانست که نتیجه‌ی دوران تألیف کتاب و دیدگاه‌های غالب تحلیل مسایل اقتصادی در این دوره است، با این وجود نویسنده توانسته است به خوبی ریشه‌های شکل‌گیری اقتصاد آزاد و فراهم آمدن بسترهایی را نشان دهد که ساخت زمینه‌های رقابتی و زمینه‌ی شکل‌گیری طراحی صنعتی در این دوره را فراهم می‌کنند.